

Savet za štampu
Ljube Jovanovića 9 C
11000 Beograd

RADIODIFUZNO DRUŠTVO
 Br. 106
07.10.2015 god.
Vranje

Predmet: Odgovor na žalbu Irena Tasić na tekst „Apoteka i privatnici: Sam svoj majstor!“

OK portal je Žalbu Irene Tasić (u daljem tekstu: Podnosilac žalbe) primio 1. oktobra 2015. godine, te ovim putem, u roku predviđenom članom 6. Poslovnika o radu Saveta za štampu upućuje odgovor na žalbu.

Saša Stojković je novinar OK Portala (okradio.rs) i autor teksta: „Apoteka i privatnici“ koji je objavljen dana 26. avgusta 2015. godine u tom mediju, i to u rubrici: Lokalne vesti, u kojem je istraživao rad Zdravstvene ustanove Apoteka Vranje u kontekstu nabavke usluge popravke i servisiranja fiskalnih kasa, i gde je ukazao na potencijalni sukob interesa budući da vlasnik firme Podnosioca žalbe „Iris trejd“ vrši popravku fiskalnih kasa, a da je njegova supruga, Irena Tasić, zaposlena u ovoj zdravstvenoj ustanovi kao referent tehničke podrške. U tekstu se ukazuje još da pravila javne nabavke male vrednosti ne mogu da se primenjuju u ovom slučaju, kao i da se kase koje se servisiraju često kvare.

Podnosilac žalbe stavlja na teret novinaru Saši Stojkoviću (koga navodi i kao urednika) i mediju OK Portal „kršenje Kodeksa novinara“, kao i nepostupanje po članu 9. Zakona o javnom informisanju i medijima, a zbog čega je istovremeno povređeno i dostojanstvo njene ličnosti iz člana 79. ZJIM.

Pre svega, napominjemo da Saša Stojković nije urednik OK Portala već Goran Vladković, što se može proveriti i u Registru medija gde je ovo samostalno elektronsko izdanje registrovano pod brojem IN000273.

Drugo, Komisija Saveta za štampu nije ovlašćena da utvrđuje kršenje Zakona o javnom informisanju i medijima, nego Kodeksa novinara Srbije.

Što se tiče konkretnih povreda Kodeksa novinara na koje se u Žalbi ukazuje, navodimo da podnosilac žalbe nije ukazala na koji način i kojim informacijama su konkretne povrede Kodeksa izvršene, iako član 3. Poslovnika o radu Komisije za žalbe navodi da *žalba mora da se odnosi na konkretne sadržaje objavljene u medijima za koje se smatra da su u suprotnosti sa Kodeksom novinara Srbije.*

Imajući u vidu navedene formalne nedostatke, odnosno da Komisija Saveta za štampu nije nadležna da utvrđuje nepostupanje po Zakonu o javnom informisanju i medijima, kao i činjenicu da žalba ne sadrži elemente predviđene članom 2. Poslovnika o radu Komisije, smatramo da ima prostora za odbacivanje žalbe.

Opreza radi, u slučaju da Komisija Saveta za štampu ipak odluči da po žalbi postupa, ističemo da je novinar Saša Stojković postupio u skladu sa standardom dužne novinarske pažnje iz člana 9. Zakona o javnom informisanju i medijima, budući da je pre objavljivanja informacije proverio tvrdnje koje mu je preneo neimenovani izvor i postavio pisanim putem pitanja ZU Apoteka Vranje (u daljem tekstu: Apoteka), odnosno njenoj direktorki Oliveri Tomić, a odgovore "druge strane" je inkorporirao u tekst, što se može proveriti čak i prostim uvidom u priloge koje je podnosilac žalbe dostavila. Novinar nije dužan da svoj tekst koncipira u formi pitanja i odgovora, jer u suprotnom ne bi imao nikakvu slobodu u formulisanju teksta.

Novinar je u šestom pasusu, na koji ukazuje podnosilac žalbe, preneo izjavu neimenovanog izvora o tome kako Irena, doktor informatike pokušava da popravi kasu, pa *"kad ne uspe u tome, ona pozove firmu 'iris trejd', to jest svog supruga Srđana."* Iz citirane izjave je jasno da novinar ne ulazi u to ko je po zakonu ovlašćen da popravljala fiskalne kase, niti ko je ovlašćen da potpisuje zahtev za njeno servisiranje, nego ko to zaista (faktički) radi. U tom smislu, citiranje odredaba Zakona o fiskalnim kasama ne može da bude dokaz ni o istinitosti ni o neistinitosti tvrdnje koju je izneo neimenovani izvor.

Slična logika se da primeniti i na izjavu iz osmog pasusa, jer je iz teksta jasno da se ne priča o formalnom ovlašćenju za kontrolu kvaliteta izvedenih radova u skladu sa sistematizacijom, nego o praksi, na koju neimenovani izvor ukazuje. Sam neimenovani izvor je upoznat sa radom apoteke, a sporne izjave predstavljaju njegovo/njeno lično viđenje celokupne situacije. Novinar kontekstualizuje tu izjavu u cilju razjašnjenja šire dileme oko toga da li u procesu popravke kasa ima zloupotreba i da li lična veza između vlasnika firme *"Iris Trejd"* i podnosioca žalbe na bilo koji način utiče na taj postupak, a na osnovu dostupnih informacija od neimenovanog izvora i odgovora koje je uputila apoteka.

Pored toga, smatramo da je razjašnjenje ovog pitanja jako značajno za javnost, budući da je fiskalna kasa javna svojina i da se njena popravka finansira iz javnih prihoda u kojima participiraju i građani.

Što se tiče navoda da podnosilac žalbe nije u sukobu interesa jer nije funkcioner, stvar ne može da se posmatra samo u kontekstu Zakona o agenciji za borbu protiv korupcije, budući da novinar dalje u tekstu objašnjava kako je kompanija *"Iris trejd"* dobila posao na osnovu primene pravila o postupku javne nabavke male vrednosti, što je potvrđeno i u odgovorima Apoteke. Zato treba konsultovati član 29. Zakona o javnim nabavkama koji navodi da sukob interesa postoji kada odnos predstavnika naručioca (u ovom slučaju Apoteke) i ponuđača (u ovom slučaju *"Iris trejd"*) može uticati na nepristrasnost naručioca pri donošenju odluke u postupku javne nabavke.

Dakle pitanje nepristrasnosti je potpuno legitimno i javnost ima puno pravo da zna da li je u nabavci došlo do favorizovanja određene firme zbog ličnog odnosa vlasnika firme i njegove supruge.

Zato ni sam odgovor Apoteke nije adekvatan, pa novinar ima pravo da problematizuje pitanje sukoba interesa u smislu Zakona o javnim nabavkama. Dalje, novinar, nakon citiranja dela odgovora apoteke iznosi svoj lični komentar, koji je potpuno odvojen od ostatka teksta i jasno je da nije u pitanju činjenica, nego čist komentar, koji može da ima i karakter pošalice. Nakon tog komentara se upravo upušta u razloge koji se odnose na primenu Zakona o javnim

nabavkama i potpuno legitimno postavlja najpre pitanje o tome zašto su primenjena pravila o nabavci male vrednosti, navodeći da je na osnovu podataka dobijenih od Apoteke probijen prag od 400.000 dinara koje predviđa zakon, a potom i o tome zašto je baš Iris trejd *"posebna u odnosu na ostale firme na tržištu"*.

U žalbi se potom tvrdi da se u odgovoru koji je uputila Apoteka nigde ne navodi da je pomenuta privatna firma ona koja održava informacioni sistem i autor tog softvera i vlasnik izvornog koda, navodeći da je vlasnik izvornog koda u stvari Apotekarska ustanova Beograd i da je softver preuzet još 2005. godine, a da održavanje informacionog sistema vrši firma *"Europos"* iz Beograda, pružajući dokaze za tu tvrdnju. Povodom ove tvrdnje najpre ističemo da je novinar odgovore Apoteke čekao duže od 10 dana, i da su ti odgovori bili prilično nejasni, i mogli su lako dovesti u zabludu. Naime, novinar je postavio pitanje o tome kako direktorka Tomić ocenjuje rad svoje informatičarke budući da za njen posao iznajmljuje privatnu firmu. Pritom je mislio upravo na privatnu firmu Iris Trejd, jer su se sva pitanja odnosila na tu a ne na neku drugu kompaniju. Odgovoreno mu je "privatna firma koja održava informacioni sistem je autor tog softvera i vlasnik izvornog koda. Informatičar ima druga zaduženja." Dakle, sama Apoteka nije bila jasna u pogledu toga da li ista firma istovremeno održava kase i da li je ona ta koja je osmislila program, što je novinara navelo na zaključak da je Iris Trejd zadužena i za informacione sisteme. Posebno napominjemo da se Apotekarska ustanova Beograd (kao vlasnik izvornog koda) i firma Europos iz Beograda (kao ona koja održava informacioni sistem) pominje tek u samoj Žalbi, a u odgovoru Apoteke nema ni reči o njima. Zato za nerazjašnjenje ovog pitanja odgovornost snosi sama Apoteka a ne novinar, budući da sama nije dobro objasnila koja firma održava informacione sisteme, odnosno ko je vlasnik izvornog koda, te je svojim propustom dovela u zabludu novinara. Iz te greške apoteke slede novinarski logični zaključci o tome da ispada da "se program koji su sami osmislili" (misli se na Iris Trejd), i koji "sami popravljaju, kvari skoro svaki dan!" Zbog toga smatramo da je samo Apoteka odgovorno ako je došlo do prenošenja neistinitih informacija.

Iz svega rečenog smatramo da je novinar postupio u skladu sa dužnom novinarskom pažnjom, da je izveštavao o temi od javnog interesa, kao i da je konsultovao sve dostupne izvore pred objavljivanja teksta, uključujući i samu Apoteku, pa ne stoji konstatacija da je "slepo verovao izvoru informacije".

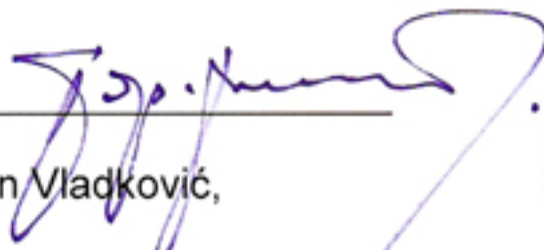

92.8 MHz Fm Stereo **RADIO I PORTAL** www.okradio.rs

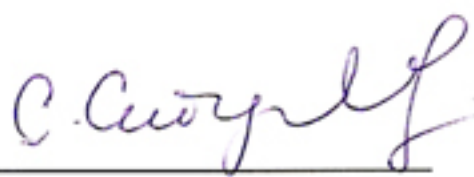
Takođe, izričito se protivimo tvrdnji da je novinar pogodovao nečijim privatnim interesima, i navodimo da novinar nije dužan da otkrije svoj izvor informacije, kao i da je takav izvor zaštićen samim zakonom putem instituta novinarske tajne.

Imajući u vidu sve izrečeno, ako Komisija Saveta za štampu prethodno ne odbaci Žalbu zbog formalnih nedostataka, predlažemo da se žalba odbije kao neosnovana, odnosno da Komisija Saveta za štampu utvrdi da objavljivanjem teksta „*Apoteka i privatnici*“ nije prekršen Kodeks novinara Srbije.

U Vranju, 7. oktobra 2015. godine,

Goran Vladković,
odgovorni urednik OK Portala

Saša Stojković
novinar OK Portala